

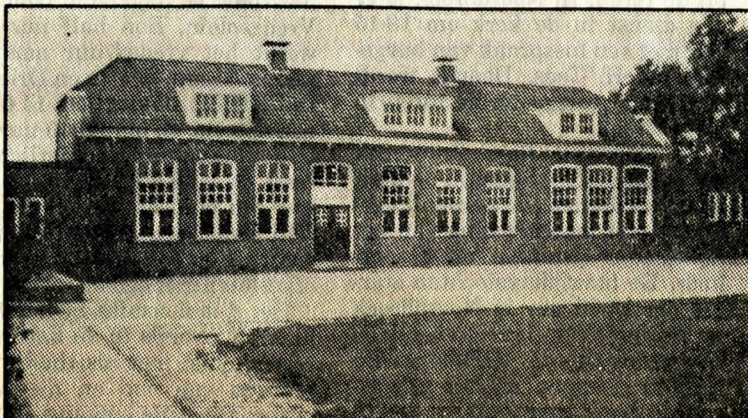
Oosterhoogebrug: school behield dorpskarakter

Het eeuwfeest van de school in Oosterhoogebrug is aangegrepen voor een jubileumboek met de nodige schoolfoto's, maar ook met een aardig stuk geschiedenis van en over Oosterhoogebrug, samengesteld door Bert W. Wollerich en A. Dijk. Uitgeverij Profiel in Bedum heeft er, dank zij ook subsidiegevers, een aantrekkelijk boek van gemaakt, dat gretig aftrek vindt. Zo lang de voorraad strekt is het nog (voor f 29,75) te koop bij de school, bij mevrouw M. Bakker, Zwanebloemstraat 7 in Groningen en bij uitgeverij Profiel in Bedum.

Samensteller Bert Wollerich is onderwijzer en geïnteresseerd in regionale geschiedenis en stamboonderzoek. Over zijn onderzoek van het geslacht Wol(le)rich vertelde ik u al eens in de Rondblik van 10 februari 1983. De naam Oosterhoogebrug kwam het eerst ter sprake in 1392. Oosterhoogebrug was een buurtschap, destijds deel uitmakend van de Groninger gemeente Noorddijk, samen met Noorddijk, Middelbert en Engeibert. Oorspronkelijk was Oosterhoogebrug een gehucht, dat werd bewoond door boeren en enkele „neringdoenden“. Tot na de Eerste Wereldoorlog veranderde er weinig in de structuur van de gemeenschap. In die tijd kwam de bebouwing langs het Damsterdiep op gang en werd een steen- en aar-

dewerkfabriek gesticht. Aan de andere zijde van Oosterhoogebrug ligt het Damsterdiep, met daarlangs de Rijksweg. Oorspronkelijk lag hier een trekkpad, maar later, in 1839, werd dit pad verbreed tot een trekweg.

Oosterhoogebrug speelde ook in tijden van oorlog een belangrijke rol. Tijdens het beleg van Groningen in 1672, waarvan het ontzet nog jaarlijks op 28 augustus wordt herdacht, speelde een gedeelte van de oorlogshandelingen zich in deze omgeving af. De troepen van de bisschop van Münster vielen verschillende keren de stellingen bij het Damsterdiep aan. In de nacht van 6 op 7 augustus liep een aanval op Oosterhoogebrug op niets uit. Er werd op de aanvallers een schuit vol geweren, schoppen en kruiwagens buitgemaakt. Toen de aanvallers een aantal dagen later, in de nacht van 19 op 20 augustus, een nieuwe poging deden, nu echter bij

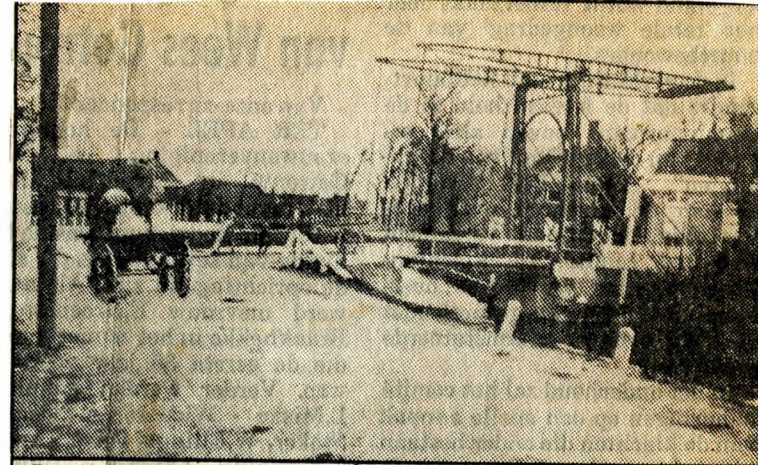

De eerste openbare lagere school te Oosterhoogebrug. Deze werd gebouwd in 1884. De foto's zijn ontleend aan het boek „Honderd jaar openbaar onderwijs in Oosterhoogebrug“.

Ruischerbrug, liep deze wederom op niets uit.

De huidige Pop Dijkemaweg, genoemd naar de man die in de Tweede Wereldoorlog actief heeft deelgenomen aan de bevrijding, heette voorheen de Hoogeweg. Deze weg gaf aansluiting op de Stadsweg en was de belangrijkste verbindingsweg naar de stad Groningen. De Hoogeweg liep verder door naar het noordwesten, waar in de middeleeuwen „Huis Ulgersma“ stond, bewoond door de familie Ulger. De naam van de familie kom je nog tegen in de kerk van Noorddijk, voor welke kerkjuffer Anna Maria Ulger in 1648 de eerste steen legde. Het „Huis Ulgersma“ werd omstreeks 1780 afgebroken. Tussen de Stadsweg en de tegenwoordige Rijksweg lag nog een buitenplaats met een oprijlaan en vijver, genaamd „Welgelegen“. Deze buitenplaats werd omstreeks 1831 bewoond door douairière baronesse G. W. van Imhoff.

Toen de gemeente Noorddijk – en daarmee Oosterhoogebrug – in 1969 bij de gemeente Groningen werd gevoegd, betekende dit niet alleen dat het dorp een stads-wijk werd, maar ook dat verschillende straatnamen werden veran-

De klapbrug in Oosterhoogebrug op een foto uit 1920. Daarnaast: de aanleg van de nieuwe bestrating achter het café, dat nu eigendom is van J. Westerhoff.

derd. De vanouds bekende naam Openbare Lagere School Oosterhoogebrug werd toen Leeuwenburgschool. Die school kwam er in 1884, zij het na de nodige discussies in de voormalige gemeente Noorddijk. De ontwikkeling verliep uiterst stabiel. In honderd jaar hebben slechts vijf schoolhoofden leiding gegeven aan deze school. In het boek wordt de geschiedenis van de school verteld aan de hand van de periodes van die schoolhoofden.

L. Huizing was het eerste schoolhoofd en de school werd toen bezocht door 27 kinderen. Zijn interesse in het onderwijs ging verder dan gewoon lesgeven, want naast zijn normale dagtaak schreef hij rekenboekjes onder het pseudoniem L. van Ankum. In 1907 kwam meester L. de Boer als schoolhoofd naar Oosterhoogebrug, een streng man, die goede omgangsvormen eiste. In die tijd repte Jantje Valk zich elke morgen om 6 uur naar de school met een potje vuur om de kachels aan te maken. Ze was

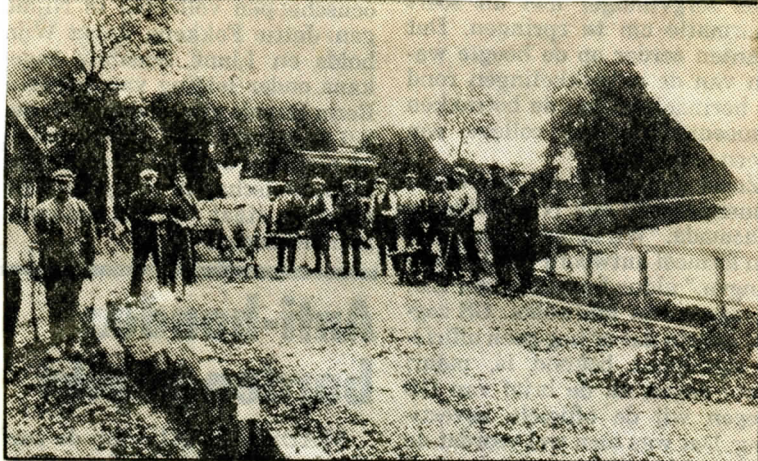
in Oosterhoogebrug bij elkaar bekend, want ze ging met een naaimachine onder de arm naar de mensen toe om kleren te naaien en te repareren. In deze periode is er brand geweest in de school. Het buitenhuis „Villa Nuova“

diende in 1918 een tijdlang als noodschool.

Meester J. A. Mulder was schoolhoofd van 1925 tot 1951. De school telde toen drie lokalen. Belangrijk in die periode was onder meer het bezoek dat koningin Wilhelmina aan Oosterhoogebrug bracht, in verband met de opening van het sluiscomplex aan het Damsterdiep. De gedenksteen bij de Oostersluis is na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog op de bodem van het Van Starckenborghkanaal gelegd om deze aan de aandacht van de Duitsers te onttrekken. Na de oorlog kreeg de steen zijn oorspronkelijke plaatsje terug.

In de aprioldagen van 1945 bevond zich bij Oosterhoogebrug een Duitse verzetshaard, die moest worden opgeruimd om een Canadese opmars naar Delfzijl mogelijk te maken. De bruggen

lagen onder zwaar artillerievuur en waren door Duitse marinetroepen omhooggedraaid. De brugwachter Popke Dijkema bood de Canadezen toen aan om met zijn broer Jan Dijkema en diens zoon Jacob Jan de brug naar beneden te draaien. Samen met drie Canadezen slopen ze over de noordelijke sluisdeur en onder dekking van Canadees vuur bereikten ze de machinekamer van de brug. Daar werd aan het bewegingsmechanisme gedraaid, zodat de brug heel langzaam zakte. Bij het openen van de hekken werd een Canadees (Roy W. Coffin, 22 j.) dodelijk getroffen. Pop Dijkema werd gewond. De Sherman tanks konden daarop de brug over en kort daarop was de tegenstand gebroken en konden ruim 60 Duitsers gevangen worden genomen. De weg naar Delfzijl lag open voor de bevrijders.

In de naoorlogse jaren was de heer K. Tj. Bos schoolhoofd van 1951 tot 1967, waarna de heer H. G. Wierenga naar Oosterhoogebrug kwam. Hij geeft sindsdien leiding aan een door de nieuwbouw in Oosterhoogebrug snel groeiende school, die niettemin iets van zijn dorpskarakter heeft behouden.

Een schoolfoto uit 1901 van de school in Oosterhoogebrug. Leerkrachten: meester Huizing en juf Drukker.